

ČÁST PRVNÍ VETERINÁRNÍ PÉČE

HLAVA I ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ

§ 1 Předmět úpravy

Tento zákon zpracovává příslušné předpisy Evropské unie¹⁾ a v návaznosti na přímo použitelné předpisy Evropské unie (dále jen „předpisy Evropské unie“)^{1a)} stanoví požadavky veterinární péče (dále jen „veterinární požadavky“) na chov a zdraví zvířat a na živočišné produkty, upravuje práva a povinnosti fyzických a právnických osob, soustavu, působnost a pravomoc orgánů vykonávajících státní správu v oblasti veterinární péče, jakož i některé odborné veterinární činnosti a jejich výkon.

¹⁾ Směrnice Rady 96/22/ES ze dne 29. dubna 1996 o zákazu používání některých látek s hormonálním nebo tyreostatickým účinkem a beta-sympatomimetik v chovech zvířat a o zrušení směrnic 81/602/EHS, 88/146/EHS a 88/299/EHS.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/74/ES ze dne 22. září 2003, kterou se mění směrnice Rady 96/22/ES o zákazu používání některých látek s hormonálním nebo tyreostatickým účinkem a beta-sympatomimetik v chovech zvířat.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/97/ES ze dne 19. listopadu 2008, kterou se mění směrnice Rady 96/22/ES o zákazu používání některých látek s hormonálním nebo tyreostatickým účinkem a beta-sympatomimetik v chovech zvířat.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/99/ES ze dne 17. listopadu 2003 o sledování zoonóz a jejich původců, o změně rozhodnutí Rady 90/424/EHS a o zrušení směrnice Rady 92/117/EHS.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/36/ES ze dne 6. července 2005 o uznávání odborných kvalifikací.

^{1a)} Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 999/2001 ze dne 22. května 2001 o stanovění pravidel pro prevenci, tlumení a eradikaci některých přenosných spongiformních encefalopatií, v platném znění.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ze dne 28. ledna 2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin, v platném znění.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 576/2013 ze dne 12. června 2013 o neobchodních přesunech zvířat v zájmovém chovu a o zrušení nařízení (ES) č. 998/2003. Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 577/2013 ze dne 28. června 2013 o vzorových identifikačních dokladech pro neobchodní přesuny psů, koček a fretkek, vyhotovení seznamu území a třetích zemí a požadavcích na formát, grafickou úpravu a jazyky prohlášení potvrzujících splnění některých podmínek stanovených nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 576/2013, v platném znění.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004 ze dne 29. dubna 2004 o hygieně potravin, v platném znění.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 853/2004 ze dne 29. dubna 2004, kterým se stanoví zvláštní hygienická pravidla pro potraviny živočišného původu, v platném znění.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1069/2009 ze dne 21. října 2009 o hygienických pravidlech pro vedlejší produkty živočišného původu a získané produkty, které nejsou určeny k lidské spotřebě, a o zrušení nařízení (ES) č. 1774/2002 (nařízení o vedlejších produktech živočišného původu), v platném znění.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/429 ze dne 9. března 2016 o nákazách zvířat a o změně a zrušení některých aktů v oblasti zdraví zvířat („právní rámec pro zdraví zvířat“), v platném znění.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/625 ze dne 15. března 2017 o úředních kontrolách a jiných úředních činnostech prováděných s cílem zajistit uplatňování potravinového a krmivového práva a pravidel týkajících se zdraví zvířat a dobrých životních podmínek zvířat, zdraví rostlin a přípravků na ochranu rostlin, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 999/2001, (ES) č. 396/2005, (ES) č. 1069/2009, (ES) č. 1107/2009, (EU) č. 1151/2012, (EU) č. 652/2014, (EU) 2016/429 a (EU) 2016/2031, nařízení Rady (ES) č. 1/2005 a (ES) č. 1099/2009 a směrnic Rady 98/58/ES, 1999/74/ES, 2007/43/ES, 2008/119/ES a 2008/120/ES a o zrušení nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 854/2004 a (ES) č. 882/2004, směrnic Rady 89/608/EHS, 89/662/EHS, 90/425/EHS, 91/496/EHS, 96/23/ES, 96/93/ES a 97/78/ES a rozhodnutí Rady 92/438/EHS (nařízení o úředních kontrolách), v platném znění. Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2019/625 ze dne 4. března 2019, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/625, pokud jde o požadavky na vstup zásilek určitých zvířat a zboží určených k lidské spotřebě do Unie, v platném znění.

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2019/1013 ze dne 16. dubna 2019 o oznamování zásilek určitých kategorií zvířat a zboží, které vstupují do Unie, s předstihem.

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2019/1602 ze dne 23. dubna 2019, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/625, pokud jde o společný zdravotní vstupní doklad doprovázející zásilky zvířat a zboží na místo určení.

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2019/1666 ze dne 24. června 2019, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/625, pokud jde

o podmínky pro monitorování přepravy a příjezdu zásilek obsahujících určité zboží se stanoviště hraniční kontroly v místě příchodu do zařízení v místě určení v Unii.

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2019/1873 ze dne 7. listopadu 2019 o postupech koordinovaného provádění zesílených úředních kontrol příslušnými orgány na stanovištích hraniční kontroly u produktů živočišného původu, zárodečných produktů, vedlejších produktů živočišného původu a směsných produktů.

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2019/2035 ze dne 28. června 2019, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/429, pokud jde o pravidla týkající se zařízení, v nichž jsou chována suchozemská zvířata, a líhni a výsledovatelnosti určitých chovaných suchozemských zvířat a násadových vajec, v platném znění.

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2019/2074 ze dne 23. září 2019, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/625, pokud jde o pravidla pro zvláštní úřední kontroly zásilek obsahujících určitá zvířata a zboží, které pocházejí z Unie a do Unie se vracejí poté, co jim třetí země zakázala vstup, v platném znění.

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2019/2090 ze dne 19. června 2019, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/625, pokud jde o případy podezření na nesoulad nebo zjištěného nesouladu s pravidly Unie pro používání nebo rezidua farmakologicky účinných látek, které jsou povoleny ve veterinárních léčivých přípravcích nebo jako doplňkové látky, nebo s pravidly Unie pro používání nebo rezidua zakázaných nebo nepovolených farmakologicky účinných látek.

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2019/2122 ze dne 10. října 2019, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/625, pokud jde o některé kategorie zvířat a zboží osvobozených od úředních kontrol na stanovištích hraniční kontroly, zvláštní kontroly osobních zavazadel cestujících a malých zásilek zboží, které není určeno k uvedení na trh, zasílaných fyzickým osobám, a kterým se mění nařízení Komise (EU) č. 142/2011, v platném znění.

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2019/2124 ze dne 10. října 2019, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/625, pokud jde o pravidla pro úřední kontroly zásilek zvířat a zboží v režimu tranzitu, překládky a další přepravy přes území Unie, kterým se mění nařízení Komise (ES) č. 798/2008, (ES) č. 1251/2008, (ES) č. 119/2009, (EU) č. 206/2010, (EU) č. 605/2010, (EU) č. 142/2011, (EU) č. 28/2012, prováděcí nařízení Komise (EU) 2016/759 a rozhodnutí Komise 2007/777/ES, v platném znění.

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2019/2126 ze dne 10. října 2019, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/625, pokud jde o pravidla pro zvláštní úřední kontroly u některých kategorií zvířat a zboží, opatření, která mají být přijata po provedení těchto kontrol, a některé kategorie zvířat a zboží osvobozené od úředních kontrol na stanovištích hraniční kontroly.

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2019/2129 ze dne 25. listopadu 2019, kterým se stanoví pravidla pro jednotné uplatňování měř čtenosti kontrol totožnosti a fyzických kontrol u některých zásilek zvířat a zboží vstupujících do Unie, v platném znění.

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2019/2130 ze dne 25. listopadu 2019, kterým se stanoví podrobná pravidla pro opatření, která mají být provedena během a po skončení kontrol dokladů, kontrol totožnosti a fyzických kontrol u zvířat a zboží, na které se vztahují úřední kontroly na stanovištích hraniční kontroly.

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2020/686 ze dne 17. prosince 2019, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/429, pokud jde o schvalování zařízení zacházejících se zárodečnými produkty, sledovatelnost a veterinární požadavky při přemísťování zárodečných produktů určitých chovaných suchozemských zvířat v rámci Unie, v platném znění.

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2020/687 ze dne 17. prosince 2019, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/429, pokud jde o pravidla pro prevenci a tlumení určitých nákaz uvedených na seznamu, v platném znění.

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2020/688 ze dne 17. prosince 2019, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/429, pokud jde o veterinární požadavky na přemísťování suchozemských zvířat a násadových vajec v rámci Unie, v platném znění.

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2020/689 ze dne 17. prosince 2019, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/429, pokud jde o pravidla pro dozor, eradikační programy a status území prostého náказы pro některé náказы uvedené na seznamu a nově se objevující náказы, v platném znění.

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2020/691 ze dne 30. ledna 2020, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/429, pokud jde o pravidla týkající se zařízení akvakultury a dopravců vodních živočichů.

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2020/692 ze dne 30. ledna 2020, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/429, pokud jde o pravidla pro vstup zásilek některých zvířat, zárodečných produktů a produktů živočišného původu do Unie a jejich přemísťování a manipulaci s nimi po vstupu, v platném znění.

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2020/990 ze dne 28. dubna 2020, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/429, pokud jde o veterinární požadavky a požadavky na certifikaci pro přemísťování vodních živočichů a produktů živočišného původu z vodních živočichů v rámci Unie.

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2020/999 ze dne 9. července 2020, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/429, pokud jde o schvalování zařízení zacházejících se zárodečnými produkty a sledovatelnost zárodečných produktů skotu, prasat, ovcí, koz a koňovitých.

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2020/2154 ze dne 14. října 2020, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/429, pokud jde o veterinární požadavky, požadavky na certifikaci a hlášení pro přemísťování produktů živočišného původu ze suchozemských zvířat v rámci Unie.

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2020/2235 ze dne 16. prosince 2020, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/429 a (EU) 2017/625, pokud jde o vzorová veterinární osvědčení, vzorová úřední osvědčení a vzorová veterinární/úřední osvědčení pro vstup zásilek určitých kategorií zvířat a zboží do Unie a jejich přemísťování v rámci Unie a o úřední certifikaci týkající se těchto osvědčení, a kterým se zrušuje nařízení (ES) č. 599/2004, prováděcí nařízení (EU) č. 636/2014 a (EU) 2019/628, směrnice 98/68/ES a rozhodnutí 2000/572/ES, 2003/779/ES a 2007/240/ES, v platném znění.

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2020/2236 ze dne 16. prosince 2020, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/429 a (EU) 2017/625, pokud jde o vzorová veterinární osvědčení pro vstup zásilek vodních živočichů a určitých produktů živočišného původu z vodních živočichů do Unie a jejich přemísťování v rámci Unie a o úřední certifikaci týkající se těchto osvědčení, a kterým se zrušuje nařízení (ES) č. 1251/2008, v platném znění.

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2021/403 ze dne 24. března 2021, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/429 a (EU) 2017/625, pokud jde o vzorová veterinární osvědčení a vzorová veterinární/úřední osvědčení pro vstup zásilek určitých kategorií suchozemských zvířat a jejich zárodečných produktů do Unie a jejich přemísťování mezi členskými státy a o úřední certifikaci týkající se těchto osvědčení, a kterým se zrušuje rozhodnutí 2010/470/EU, v platném znění.

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2021/605 ze dne 7. dubna 2021, kterým se stanoví zvláštní opatření k tlumení afrického moru prasat, v platném znění.

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/630 ze dne 16. února 2021, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/625, pokud jde o některé kategorie zboží osvobozeného od úředních kontrol na stanovištích hraniční kontroly, a kterým se mění rozhodnutí Komise 2007/275/ES, v platném znění.

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2021/934 ze dne 9. června 2021, kterým se stanoví zvláštní opatření k tlumení klasického moru prasat, v platném znění.

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/1933 ze dne 14. července 2021, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 576/2013, pokud jde o pravidla pro neobchodní přesuny ptáků v zájmovém chovu u určitého území nebo třetí země do členského státu.

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2021/2037 ze dne 22. listopadu 2021, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/429, pokud jde o výjimky z povinností týkajících se registrace zařízení akvakultury a vedení záznamů provozovatelů.

I. Obecně

Úvodní ustanovení veterinárního zákona formálně odpovídá konstrukci uvedené v čl. 48 odst. 4 Legislativních pravidel vlády, schválených usnesením vlády č. 188 ze dne 19. března 1998.

II. Vztah veterinárního zákona k předpisům EU

Veterinární zákon zpracovává příslušné směrnice Evropské unie (směrnice Rady a směrnice Evropského parlamentu a Rady), což jsou právní akty EU zavazující členské země a týkající se širokého okruhu veterinárního a potravinového práva EU. Jde zejména o:

- stanovení veterinárních požadavků a podmínek pro obchod se zvířaty, násadovými vejci, embryi, spermatem, produkty živočišného původu a vedlejšími produkty živočišného původu;
- organizaci a výkon veterinárních kontrol;
- eradikace, tlumení a sledování určitých nákaz.

Výčet směrnic je uveden v nenormativní poznámce pod čarou veterinárního zákona. Kromě vlastní transpozice (formálního promítnutí směrnice do vnitrostátního právního předpisu – tzv. transpoziční opatření) je ve veterinárním zákoně zajištěna i adekvátní aplikace transpozičního opatření a instrumenty k vymáhání práv a povinností adresátů příslušné normy (implementace).

Veterinární zákon dále navazuje na mnoho právních aktů obecně závazných a přímo použitelných nařízení EU (nařízení Evropského parlamentu a Rady a nařízení Komise), jejichž výčet je uveden v nenormativní poznámce pod čarou veterinárního zákona, ale řada přímo použitelných předpisů je do textu veterinárního zákona zpracována normativním způsobem.

III. Požadavky na chov a zdraví zvířat a na živočišné produkty

Požadavky na chov a zdraví zvířat a na živočišné produkty jsou upraveny v:

- hlavě II, Zdraví zvířat a jeho ochrana (§ 4 až 17b veterinárního zákona);
- hlavě III, Zdravotní nezávadnost živočišných produktů (§ 18 až 27b veterinárního zákona);
- hlavě IV, Veterinární podmínky obchodování se zvířaty a živočišnými produkty s členskými státy, jejich dovozu a tranzitu z třetích zemí a jejich vývozu do těchto zemí (§ 28 až 38d veterinárního zákona);
- hlavě V, Veterinární asanace (§ 39 až 42 veterinárního zákona).

IV. Práva a povinnosti fyzických a právnických osob

Práva a povinnosti fyzických a právnických osob jsou upraveny napříč celým veterinárním zákonem.

V. Soustava, působnost a pravomoc orgánů vykonávajících státní správu v oblasti veterinární péče

Soustava, působnost a pravomoc orgánů vykonávajících státní správu v oblasti veterinární péče je upravena především v hlavě VI, Státní správa ve věcech veterinární péče (viz komentář k § 43 až 57). Některá kompetenční ustanovení lze nalézt např. i v ustanoveních upravujících působnost ve věci vedení přestupkového řízení a vymáhání pokut (viz komentář k § 74).

VI. Odborné veterinární činnosti a jejich výkon

Odborné veterinární činnosti a jejich výkon jsou upraveny v hlavě VII, Odborná veterinární činnost a její výkon (§ 58 až 64c veterinárního zákona, po novele č. 246/2022 Sb. i § 64d – fyzioterapie a rehabilitace zvířat, i když zde již nejde o odborné veterinární úkony v pravém slova smyslu a nevyžaduje se získání odbornosti ve veterinárním oboru – viz komentář k § 64d).

§ 2 Veterinární péče

Veterinární péče podle tohoto zákona zahrnuje

- a) péči o zdraví zvířat a jeho ochranu, zejména předcházení vzniku a šíření onemocnění přenosných přímo nebo nepřímo mezi zvířaty vnímavých druhů (dále jen „nákaza“) a jiných onemocnění zvířat a jejich tlumení, ochranu zdraví lidí před nemocemi přenosnými ze zvířat na člověka,
- b) péči o zdravotní nezávadnost živočišných produktů a krmiv a ochranu zdraví lidí před jeho poškozením nebo ohrožením živočišnými produkty,
- c) ochranu území České republiky před zavlečením nákaz zvířat a nemocí přenosných ze zvířat na člověka a před dovozem zdravotně závadných živočišných produktů a krmiv ze zahraničí,
- d) ochranu životního prostředí před nepříznivými vlivy souvisejícími s chovem zvířat, výrobou a zpracováváním živočišných produktů,

jakož i ochranu zvířat a jejich produkce před riziky ze znečištěného životního prostředí,

- e) veterinární asanaci,
- f) dozor nad dodržováním povinností a požadavků stanovených k zajištění těchto úkolů tímto zákonem, zvláštními právními předpisy^{1b)} a předpisy Evropské unie²⁾ (státní veterinární dozor).

^{1b)} Například zákon č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 91/1996 Sb., o krmivech, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 100/2004 Sb., o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi a dalších opatřeních k ochraně těchto druhů a o změně některých zákonů (zákon o obchodování s ohroženými druhy), ve znění zákona č. 444/2005 Sb., zákon č. 79/1997 Sb., o léčivech a o změnách a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů.

²⁾ Například nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 999/2001, nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 998/2003, nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002, nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004, nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 853/2004, nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 854/2004, nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004, nařízení Komise (ES) č. 745/2004, nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1774/2002.

I. Mezinárodní kontext

Důvodová zpráva k veterinárnímu zákonu uvádí, že „obsah a dosah veterinární péče jsou již dlouhodobě ustáleny, a to jak u nás, tak i v mezinárodní rovině“. Nicméně sjednocená definice pojmu „veterinární péče“ nebyla nikdy ve světovém ani evropském diskurzu vytvořena. Neexistuje žádný nadnárodní akt práva komplexně upravující veterinární péči. Obsah veterinární péče uvedený

ve veterinárním zákoně byl na mezinárodní úrovni inspirován zejména různými prameny *acquis communautaire*. Jde např. o:

- Zelenou knihu o obecných principech potravinového práva Evropské unie [Green Paper on the General Principles of Food Law in the European Union COM (97) 176]; Komise např. navrhla, aby se principy HACCP vztahovaly na celý potravinový řetězec („from stable to table“ – „od stáje ke stolu“), bez ohledu na velikost nebo typ zařízení;
- Bílou knihu o zdravotní nezávadnosti potravin [White Paper on Food Safety COM (99) 0719]; Komise navrhla řadu opatření s cílem zlepšování norm kvality a posílení systémů kontrol v celém potravinovém řetězci od farmy až po stůl (v češtině užívanější „od vidlí po vidličku“);
- implementované směrnice Rady a směrnice Evropského parlamentu a Rady;
- příslušná nařízení Evropského parlamentu a Rady a nařízení Komise;
- dohody Rady Evropy:
- Evropská dohoda o ochraně zvířat při mezinárodní přepravě;
- Evropská dohoda o ochraně zvířat chovaných pro hospodářské účely;
- Evropská dohoda o ochraně zvířat v zájmovém chovu;
- Evropská dohoda o ochraně jatečných zvířat;
- Evropská dohoda o ochraně obratlovců používaných pro pokusné a jiné vědecké účely.

Obsah veterinární péče se rovněž utvářel v mezinárodních organizacích, jichž je ČR členem, např. ve:

- Světové obchodní organizaci (The World Trade Organization, WTO), která přijala např. Dohodu o zdravotních a fytohygienických standardech (SPS), která řeší nezávadnost potravin, zdraví zvířat a rostlin;
- Světové organizaci pro zdraví zvířat (The World Organisation for Animal Health, OIE) – OIE shromažďuje a analyzuje nejnovější vědecké informace o kontrole chorob zvířat; tyto informace jsou členským státům zpřístupněny, aby jim pomohly zlepšit metody používané při tlumení a eradikaci těchto onemocnění; hlavní dokumenty: Kodex zdraví suchozemských zvířat, Příručka diagnostických testů a vakcín pro suchozemská zvířata, Zdravotní kodex vodních živočichů a Příručka diagnostických testů pro vodní živočichy;
- Organizaci pro výživu a zemědělství (Food and Agriculture Organization, FAO);
- Světové zdravotnické organizaci (World Health Organization, WHO).

Uvedené organizace FAO/WHO ustanovily Komisi pro potravní kodex (Codex Alimentarius Commission), která vytvořila významný dokument Codex Alimentarius („Food Code“), což je sbírka norem, pokynů a kodexů praxe k ochraně zdraví spotřebitelů a k prosazování spravedlivých postupů v obchodu s potravinami.

II. Péče o zdraví zvířat a lidí a jeho ochrana

Tato oblast zahrnuje primárně povinnosti chovatelů, kteří odpovídají za stav zvířat. Významnou roli hrají orgány státní správy ve věcech veterinární péče (viz komentář k § 43 až 57), z nichž specifickou úlohu („v první linii“) hrají orgány veterinární správy. Ústřední veterinární správa např. při vzniku mimořádné situace organizuje činnost krizového centra tlumení nákaz [§ 48 odst. 1 písm. b)]. ÚVS, krajské veterinární správy a Městská veterinární správa v Praze rozhodují např. o nařízení mimořádných veterinárních opatření.

Zákonem č. 246/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, došlo v § 2 písm. a) veterinárního zákona a v celém dalším textu veterinárního zákona s účinností od 1. 10. 2022 ke změně terminologie, kdy dosud používaný výraz „zdlouvání nákaz“ byl nahrazen výrazem „tlumení nákaz“. Termín „tlumení nákaz“ je užíván v právních předpisech EU v oblasti zdraví zvířat, viz např. čl. 1 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/429 o nákazách zvířat a o změně a zrušení některých aktů v oblasti zdraví zvířat („právní rámec pro zdraví zvířat“) [nařízení (EU) 2016/429].

III. Péče o zdravotní nezávadnost živočišných produktů a krmiv

Odpovědnost za zdravotní nezávadnost živočišných produktů nesou všichni, kdo zacházejí se živočišnými produkty. Ti mají odpovědnost za to, aby v jednotlivých fázích potravinového řetězce nebyla ohrožena zdravotní nezávadnost živočišných produktů (viz komentář k § 22 odst. 1). Svoji odpovědnost však nesou již chovatelé hospodářských zvířat [např. § 5 odst. 1 písm. d)] či uživatelé honiteb (např. § 19 odst. 5). Odpovědnost za zdravotní nezávadnost krmiv nese provozovatel krmivářského podniku (§ 3 odst. 1 zákona č. 91/1996 Sb., o krmivech). Plnění požadavků na zdravotní nezávadnost živočišných produktů dozorují orgány veterinární správy, především KVS. Část dozorové činnosti vykonává v případě balených živočišných produktů v maloobchodu

i Státní zemědělská a potravinářská inspekce. Dozor nad krmivvy vykonává kromě orgánů veterinární správy primárně Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský.

IV. Ochrana území České republiky

K ochraně území České republiky před zavlečením nálezů zvířat a nemocí přenosných ze zvířat na člověka jsou orgány státní správy ve věcech veterinární péče nadány poměrně rozsáhlými pravomocemi. Ministerstvo zemědělství např. může v souvislosti s prováděním MVO nebo v souvislosti s provedením porážky nebo usmrcení většího počtu hospodářských zvířat v případě jejich nemoci, vyčerpání nebo zranění pro potřeby Státní veterinární správy požádat Správu státních hmotných rezerv o poskytnutí státní hmotné rezervy formou bezúplatného použití [§ 44 odst. 1 písm. f)]. Ministerstvo obrany a Ministerstvo vnitra mohou např. organizovat provádění MVO nařízených jinými orgány, popřípadě činí v dohodě s těmito orgány vlastní MVO [viz komentář k § 45 odst. 1 písm. a)]. Obce se mj. podílí na svém území, které zasahuje do ochranného pásma, pásma dozoru, popřípadě dalšího pásma s omezením, na zabezpečování MVO nařízených SVS. ÚVS organizuje při vzniku mimořádné situace činnost krizového centra tlumení nálezů. ÚVS i KVS mohou ve své působnosti rozhodnutím nařídít celou škálu MVO, např. izolaci nebo karanténu, porážku nebo usmrcení zvířat (viz komentář k § 54). V případě ochrany před dovozem zdravotně závadných živočišných produktů a krmiv ze zahraničí jednotlivé KVS, případně celostátně ÚVS nařizují příslušná MVO. V případě dovozu zvířat nebo živočišných produktů ze třetích zemí, zjistí-li orgány provádějící pohraniční veterinární kontrolu, že kontrolované zboží je nebezpečné pro zdraví zvířat nebo lidí, stanoví odpovídající vhodné opatření k zabránění dalšího působení a šíření nebezpečí pro zdraví zvířat nebo lidí (§ 33).

V. Ochrana životního prostředí, veterinární asanace

Chovatelé a osoby zacházející se živočišnými produkty jsou povinni zajistit neškodné odstranění vedlejších živočišných produktů, které vzniknou v souvislosti s jejich činností nebo v jejich zařízení. Jsou mj. povinni třídít, označovat, bezpečně ukládat a podle potřeby ošetřovat vedlejší živočišné produkty do doby přepravy k neškodnému odstranění na místech, s nimiž vyslovila souhlas KVS, a to tak, aby nedocházelo k jejich zcizení, k ohrožení zdraví lidí a zvířat nebo k poškození životního prostředí [§ 40 odst. 1 písm. b)]. Komplexní právní

úprava nakládání vedlejšími produkty živočišného původu (vedlejší produkty živočišného původu – pojem shodný s vedlejšími živočišnými produkty) je stanovena v nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1069/2009 o hygienických pravidlech pro vedlejší produkty živočišného původu a získané produkty, které nejsou určeny k lidské spotřebě, a o zrušení nařízení (ES) č. 1774/2002 (nařízení o vedlejších produktech živočišného původu) [nařízení (ES) č. 1774/2002] a v nařízení Komise (EU) č. 142/2011, kterým se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1069/2009 o hygienických pravidlech pro vedlejší produkty živočišného původu a získané produkty, které nejsou určeny k lidské spotřebě, a provádí směrnice Rady 97/78/ES, pokud jde o určité vzorky a předměty osvobozené od veterinárních kontrol na hranici podle uvedené směrnice [nařízení (EU) č. 142/2011]. Veterinární asanace je ve veterinárním zákoně upravena v hlavě V (viz komentář k § 39 až 42) a dále zejm. v nařízení (ES) č. 1069/2009 a v nařízení (EU) č. 142/2011.

VI. Státní veterinární dozor

Státní veterinární dozor vykonávají orgány veterinární správy (§ 52 odst. 1) a v rámci těchto orgánů jej osobně vykonávají úřední veterinární lékaři orgánů veterinární správy a veterinární lékaři Ministerstva obrany a Ministerstva vnitra, tzv. veterinární inspektoři (§ 53 odst. 1). Některé odborné veterinární činnosti vykonávají úřední veterinární asistenti, kteří pomáhají úředním veterinárním lékařům (§ 59a odst. 2). Právní úprava výkonu státního veterinárního dozoru je uvedena v § 52 až 53d veterinárního zákona (viz komentář k § 52 až 53d). V rámci této speciální úpravy jsou veterinární inspektoři při výkonu státního veterinárního dozoru oprávněni např. oznamovat kontrolovanému subjektu opatření na místě kontroly [§ 53 odst. 1 písm. a) až d)]. Jde o tzv. bezprostřední zásahy či zákroky, které nemají charakter a formu správního rozhodnutí, a správní řád se na ně neuplatní (viz komentář k § 76 odst. 3). Obecnou českou právní normou pro postup orgánů veterinární správy při kontrole právnických a fyzických osob je zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád). Evropský rámec pro výkon státního veterinárního dozoru tvoří s účinností od 14. 12. 2019 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2017/625 ze dne 15. března 2017 o úředních kontrolách a jiných úředních činnostech prováděných s cílem zajistit uplatňování potravinového a krmivového práva a pravidel týkajících se zdraví zvířat a dobrých životních podmínek zvířat, zdraví rostlin a přípravků na ochranu rostlin, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 999/2001, (ES) č. 396/2005, (ES) č. 1069/2009, (ES)

č. 1107/2009, (EU) č. 1151/2012, (EU) č. 652/2014, (EU) 2016/429 a (EU) 2016/2031, nařízení Rady (ES) č. 1/2005 a (ES) č. 1099/2009 a směrnic Rady 98/58/ES, 1999/74/ES, 2007/43/ES, 2008/119/ES a 2008/120/ES a o zrušení nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 854/2004 a (ES) č. 882/2004, směrnic Rady 89/608/EHS, 89/662/EHS, 90/425/EHS, 91/496/EHS, 96/23/ES, 96/93/ES a 97/78/ES a rozhodnutí Rady 92/438/EHS (nařízení o úředních kontrolách) [nařízení (EU) č. 2017/625]. Nařízení o úředních kontrolách přináší obecnou a komplexní úpravu úředních kontrol a jiných úředních činností. Vztahuje se na všechny kontrolní orgány vykonávající úřední kontroly prováděné za účelem ověření souladu s pravidly stanovenými předpisy Evropské unie nebo vnitrostátními předpisy v oblastech vymezených nařízením v čl. 1 odst. 2, tzn. pokud jde o potraviny a bezpečnost potravin, geneticky modifikované organismy, krmiva a bezpečnost krmiv, požadavky týkající se zdraví zvířat, vedlejší živočišné produkty a z nich získané produkty, welfare zvířat, ochranu rostlin, ekologickou produkci a označování chráněných označení původu, chráněných zeměpisných označení a zaručených tradičních specialit. Nařízení se vztahuje také na úřední kontroly dovozu a vývozu ve výše vyjmenovaných oblastech. Úřední kontroly v oblasti veterinární péče upravuje speciálně veterinární zákon a jeho prováděcí právní předpisy.

Státní veterinární dozor je zaměřen nejen na kontrolu dodržování povinností a požadavků stanovených veterinárním zákonem, ale i celou řadou dalších právních předpisů českých a předpisů Evropské unie.

Literatura:

HAVLIŠ, M., MALENA, M. a kol. *Veterinární péče v českých zemích*. Brno: Státní veterinární správa se souhlasem Ministerstva zemědělství a ve spolupráci s Veterinární a farmaceutickou univerzitou Brno, 2011.

§ 3 Základní pojmy

(1) Pro účely tohoto zákona se rozumí

- a) chovatelem každý, kdo zvíře nebo zvířata vlastní nebo drží, anebo je pověřen se o ně starat, ať již za úplatu nebo bezúplatně, a to i na přechodnou dobu,
- b) hospodářstvím jakákoli stavba, zařízení nebo místo, kde je hospodářské zvíře nebo kde jsou hospodářská zvířata chována nebo držena, včetně chovu pod širým nebem. Je-li v hospodářství chováno nebo